

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΘ. ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΔΡ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
Τ. ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 31 - ΤΗΛ. 271.491 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 10 - 5 - 1984

Πρός

Τήν "Συνεταιριστικήν Ένημέρωση"

Ν. Μουδανιά

Φίλοι Κύριοι,

Σας ευχαριστώ πολύ που είχατε τήν καλωσύνη να μου στείλετε τήν "Συνεταιριστικήν Ένημέρωση". Καλύπτει πράγματι ή έκδοσή της ένα μεγάλο κενό στο συνεταιριστικό τομέα τής Χαλκιδικής και είμαι βέβαιος πως θα συμβάλει σε μέγιστο βαθμό στην πρόοδο και στην προαγωγή του τόπου όχι μόνο στο συνεταιριστικό χώρο αλλά και σε όλα τα πεδία του νομού μας.-

Γιά τήν πληρότητα τής ύλης και τήν άρτια, από κάθε άποψη, εμφάνισή της, συγχαρητήρια.-

- II -

Θά ήθελα να μέ επιτρέψετε να έπωφεληθώ τής εύκαιρίας για να έπαναλάβω μιά παλιά μου εισήγηση .-

Οι τρεις Ένώσεις Συνεταιρισμών τής Χαλκιδικής να προκηρύξουν ένα β ρ α β ε ι ο για τή συγγραφή τής 'Ιστορίας τής "Όμοσπονδίας τών Μαντεμοχωριών" .-

"Όπως είναι γνωστόν, τά Μαντεμοχώρια (χωριά μεταλλείων) άποτελοϋν από τό 1500 και δώθε αυτόδιοικούμενη όμοσπονδιακή όργάνωση από 12 κωμοπόλεις (Λιαρίγκοβα, Γαλάτιστα, Βάβδος, Ραβνά, Στανός, Βαρβάρα, Νοβοσέλο δηλ. τό Νεοχώρι, Μαχαλας, "Ιαβορος, Χωρούδα, Ρεβενκία και 'Ιερισσός και από τά γύρω χωριά) άπηλλαγμένη από κάθε διοικητική επέμβαση τής τουρκικής έξουσίας. Γνωρίζετε ότι τήν διοίκηση τής όμοσπονδίας είχαν οι 12 αυτές κωμοπόλεις, οι όποϊες έστελναν κάθε χρόνο από έναν αντιπρόσωπο στην πρωτεύουσα, που ήταν ο Μαχαλας τά σημερινά Στάγειρα, ότι οι

. / .

2. /

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 198

δώδεκα αὐτοὶ ἀντιπρόσωποι ἐξέλεγαν 4 ἄρχοντες (βεκίληδες), οἱ ὁποῖοι ἀσκοῦσαν γιὰ ἕναν χρόνον τὴν ἀνώτατη διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία καὶ ὅτι τὴν ὕψηλὴ Πύλη ἐκπροσωποῦσαν ὁ Μαντέμ-Ἄγᾶς, ἀξιωματικὸς μὲ 20 στρατιῶτες, ἀπλοὺς ἐκτελεστές τῶν ἀποφάσεων τῶν βεκίληδων. Φορολογικὰ ἡ ὁμοσπονδία δὲν ὑπαγότανε στὸ πασαλίκι τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ ἀπ' εὐθείας στὸ Σουλτανικὸ Ταμεῖο, τὸ Χαζινέι Χασέ (ἀπὸ αὐτὸ δὲ τὰ Μαντεμοχώρια ὀνομαζόντανε καὶ Χάσια), στὸ ὁποῖο ἔστελνε τὸ ἐφ' ἄπαξ καθωρισμένον ἐτήσιον δόσιμον ἀπὸ 220 ὀκάδες καθαρὸ ἄργυρον .

Ἡ ὁμοσπονδία αὐτὴ τῶν Μαντεμοχωριῶν, ποὺ εἶχε στὰ χέρια τῆς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν μεταλλείων, ἀπόκτησε τότε ὑποδειγματικὴ φήμη γιὰ τὴν ὀργάνωσίν της καὶ τὸν τρόπο τῆς λειτουργίας της (ὁ δμαδισμὸς στὴν ἐπιχείρησιν) καὶ εἶχε γίνει ἡ αἰτία νὰ περάσουν τὰ Μαντεμοχώρια μακρὰ περίοδο ὀικονομικῆς ἀκμῆς καὶ νὰ ἀναπτύξουν μέγαλον πολιτισμό .

Δὲν ἔχει ὅμως γραφεῖ , δυστυχῶς, καμμιά συστηματικὴ μελέτη πάνω στὸ θέμα αὐτό. Ἐχομε μόνον γραπτὰς μαρτυρίας τοῦ Γάλλου περιηγητοῦ PIERRE BELON ποὺ ἐπισκέφθηκε τὰ Μαντεμοχώρια στὰ 1550, ἔχομε τρεῖς ἐντυπώσεις καὶ κρίσεις τοῦ Γάλλου γενικοῦ προξένου στὴ Θεσσαλονίκη E. COUSINERY ποὺ ἐπισκέφθηκε τὴ Χαλκιδικὴ στὰ 1793 (βλ. Σ. Κότσιανου, "Ἐνα ταξίδι στὴ Χαλκιδικὴ στὰ 1793, σελ. II), καὶ τέλος τρεῖς περιγραφές τοῦ URGUART D. (LA TURQUIE, SON ORGANISATION, SON COMMERCE, PARIS 1836, σελ. 37 ἐπ.) .-

- III -

Ἐνῶ γιὰ τὸν συνεταιρισμὸ τῶν Θεσσαλικῶν Ἀμπελακίων, σάν πρόδρομον τῆς συνεταιριστικῆς ἰδέας στὴν Ἑλλάδα, ἔχουν γραφεῖ ἕνα σωρὸ βιβλία στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικόν, γιὰ τὰ Μαντεμοχώρια -γιὰ τὴν ἱστορίαν τους καὶ τὴν τοπογραφίαν τους -δὲν εἶδε

. / .

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΘ. ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΔΡ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
Τ. ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 31 - ΤΗΛ. 271.491 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

3. -

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 198

Ὡς τὰ τῶρα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας καμμιά δ ι α τ ρ ι β ῆ. Καί πρέπει νάχει κανείς ὑπόψη του πῶς ὁ σ υ ν ε τ α ι ρ ι σ μ ὸς τῶν Μαντεμοχωριῶν εἶχε ἀκμάσει ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ 1500 ἐνῶ ὁ "τὰ Ἀμπελάκια, ὁ πρῶτος συνεταιρισμός τῆς Εὐρώπης" -ὅπως ἀποκλήθηκε- δέν ἐμφανίσθηκε καί δέν λειτούργησε παρὰ μόνον τέλος τοῦ 18ου καί στῆς ἀρχῆς τοῦ 19ου αἰῶνα .-

Καί ἀκόμα· πῶς σήμερα ὑποστηρίζεται ὅτι στὰ Ἀμπελάκια δέν ὑπῆρξε πραγματικός συνεταιρισμός (κοοπερατίβα) ἀλλά μιὰ κ ο ι - ν ο π ρ α ξ ῖ α ἐμπόρων καί βιοτεχνῶν (βλ. Γιάννη Κορδάτου, Ἔ, Ἀμπελάκια καί ὁ μύθος γιά τὸ συνεταιρισμό τους, Ἀθήνα, 1973, σελ. 170) .-

- IV -

Ἐλπίζω πῶς ἡ πρότασή μου γιά τήν "Ἱστορία τῶν Μαντεμοχωριῶν" θά ὑλοποιηθεῖ καί μάλιστα τὸ ταχύτερο .-

Μέ ἐκτίμηση

